

Tisková zpráva: Jak hospodaří katolická církev? Nejvíc peněz polykají opravy kostelů a dalších památek.

3. prosince 2019

Církev v České republice hospodaří samostatně již šestým rokem. V roce 2018 diecéze římskokatolické církve bilancovaly úspěšné i méně úspěšné projekty a bojovaly s hospodářským poklesem. Velkou část energie i financí spotřeboval i boj se suchem a kůrovcem v církevních lesích. I přes dílčí neúspěchy je výsledek hospodaření zhruba stejný jako v předchozím roce. Veškerý zisk jde stále do společensky prospěšných aktivit včetně oprav církevních staveb. Na tyto aktivity vynaložily diecéze v roce 2018 více než 1,5 mld. korun, což je o 200 mil. víc než výše roční splátky náhrady.

Výdaje na hospodaření stále stoupají

Náklady na hlavní činnost církve v roce 2018 přesáhly 3 mld. korun. Z toho osobní náklady tvoří 963 mil. korun, což je o 155 mil. víc než současný státní příspěvek na provoz katolické církve, který letos opět klesl o 5 % na 746 mil. Kč pro všech 8 diecézí. Výsledek hospodaření z hlavní tj. duchovní činnosti skončil v podobné ztrátě jako rok předtím a činil **-485 mil.** Na dani z příjmu zaplatily diecéze 47 mil. a na dani z nemovitosti více než 50 mil. korun. „I přes ztrátu se snažíme udržet vzdělávací, sociální i kulturní aktivity ve stejném rozsahu jako v předchozích letech,“ říká Josef Nuzík, pomocný biskup Arcidiecéze olomoucké.

Ztrátu z hlavní činnosti si může katolická církev dovolit pouze v případě, že bude vydělávat, a to se ukazuje jako nelehké. V roce 2018 se to podařilo těsně, zisk z vedlejší (hospodářské) činnosti byl **460 mil. korun.** Veškerý zisk vložila katolická církev do společensky prospěšných projektů, především do oprav kulturního dědictví naší země. Celkové výdaje na společensky prospěšné aktivity včetně oprav památek překročily **1,5 mld. korun.**

Opravy kostelů a dalších církevních staveb jsou na seznamu první

Církev je druhý největší vlastník historického majetku a kulturních památek v ČR. Diecéze římskokatolické církve se starají celkem o více než **5.300 kostelů, kaplí a klášterních budov.** Kromě toho ještě vlastní téměř **1.900 far a přes 2.600** dalších objektů, mezi něž patří například hájenky nebo jiné lesní stavby. Minimálně polovina církevních objektů jsou kulturní památky, některé dokonce národní kulturní památky, tudíž se na ně vztahují speciální pravidla oprav. Výdaje na opravy kostelů a dalších církevních objektů **představují největší položku** v rozpočtu všech osmi diecézí katolické církve. Na péči o kulturní dědictví naší země vynaložily v roce 2018 více než **1,4 mld. korun.**

„Řadu kostelů dostala církev vrácených v kritickém stavu, přesto máme chuť starat se o ně. Bylo by škoda, kdyby tyto stavby z naší krajiny zmizely,“ popisuje nelehkou situaci Stanislav Přibyl, generální sekretář České biskupské konference. „Jsou oblasti, kde na jednoho faráře připadá i 10 kostelů vyžadujících opravu.“ Podle projektu znicenekostely.cz je v ČR v současné době 380 polozbořených či poškozených kostelů a klášterů a stovky zničených kaplí. V minulosti došlo k systémovému zanedbání péče ze strany státu, které umocnily krádeže a vandalismus v mnoha kostelích od 80. let až do r. 2004, kdy jsme se stali členskou zemí EU, a v otevřených hranicích Evropy přestaly mít tyto krádeže smysl.

Bez pomoci a spolupráce opravy realizovat nelze

Podle evidence stavebních odborů biskupství probíhalo v roce 2018 v ČR téměř **1.230 oprav.** Stav řady kostelů a historických objektů ale **vyžaduje investice, které zdaleka převyšují možnosti jednotlivých biskupství.** I kdyby všechny peníze ze splátky náhrady (1,3 mld. v r. 2018) byly

rozpočteny jen na tyto opravy, bylo by to méně než milion korun na jeden kostel, což u památkově chráněných objektů nestačí často ani na sanační práce. Přitom náhrada nemá být z principu určena na opravy, ale na investice na zajištění provozu církve v budoucnu. Naštěstí se na některé opravy daří čerpat díky úsilí našich zaměstnanců příspěvky a dotace z nejrůznějších zdrojů, a pomalu se tak daří opravovat nejen jeden kulturní skvost naší republiky.

Největší dík ale patří fyzickým dárcům a drobným přispěvatelům. **Kostely jsou na mnoha místech opravovány jen díky nim.** Časté je, že si opravu organizují sami farnosti a biskupství jen přispívá. Velkou roli hraje i vzájemná solidarita farností. *„Náklady na opravy jsou obrovské, naštěstí lidé pomáhají a za to jim opravdu děkujeme. Spousta kaplí je opravována i svépomocí, na větší opravy se často pořádají sbírky,“* říká biskup Josef Nuzík. Ve sbírkách se v roce 2018 vybralo **457 mil. Kč**. Peníze ze sbírek tvoří klíčovou část příjmů a jsou často používány na opravy.

Nové stavby a další společensky prospěšné projekty

Díky iniciativám občanů se také staví nové kostely a kaple. Od revoluce je to **61 nových kostelů**, z toho dvě pětiny po roce 2000, k tomu ročně desítky kapliček. Většina se staví na Moravě. Nové kostely slouží často nejen jako duchovní ale i jako společenské centrum obce. A s péčí o budovy jsou spojené i další společensky prospěšné aktivity. Téměř 90 mil. korun šlo v roce 2018 jako přímá podpora z biskupství do škol a školských zařízení (skoro o 10 mil. víc než v r. 2017); 14 mil. na rozvoj zdravotních a sociálních projektů. Bez zázemí by nemohly být provozovány ani Charity, které v roce 2018 nabízely 1.312 služeb a evidovaly 145.886 klientů. Dalšíh víc než 10 milionů korun šlo na podporu kulturních projektů, které souvisí s péčí o svěřené kulturní bohatství naší země. Jedním z nejznámějších je *Noc kostelů*.

Církev se učí hospodařit

Výsledek hospodaření v r. 2018 v porovnání s r. 2017 mírně poklesl. *„Je třeba promyslet, jak využívat majetek tak, aby nesl dostatečné výnosy, které by bylo možné použít na provoz, duchovní projekty i služby společnosti,“* komentuje situaci Karel Matyska, ekonomický poradce ČBK. Došlo k poklesu zejména při péči o lesy, které tvoří hlavně na Moravě podstatnou část příjmů. Ztráty kvůli suchu meziročně rostou o víc než 100 mil. korun a v r. 2018 překročily 761 mil. Investice do boje s kůrovcem v r. 2018 přesáhly 60 mil., což je trojnásobek oproti roku 2017. V některých oblastech vystoupal podíl nahodilé těžby až k 90 %. Přestože jsou ročně vysázeny miliony nových stromků - od začátku nového roku do konce září 2019 to bylo přes 9 milionu nových sazenic - zdá se, že církev jako menší vlastník nedokáže zajistit, aby se nákaza nešířila z okolních lesů, a tak porosty umírají jeden za druhým.

Po první vlně revize majetku se také zbrzdilo **omezení prodeje nevyužitého majetku církve**, které v prvních letech tvořilo krátkodobé příjmy. *„Přebytečného majetku jsme se již zbavili, nyní se snažíme opravdu s tím, co máme, hospodařit a nevydělávat na prodeji,“* říká Matyska. Dále dochází k restrukturalizaci majetku s cílem, aby portfolio bylo dlouhodobě stabilní. *„Církev investuje do dlouhodobějších projektů, například zisk z budov, které se opravují, patří mezi dlouhodobé záměry, u kterých se výsledek uvidí až za dlouhou dobu,“* dodává Matyska. Uvnitř církve probíhá diskuse o tom, které hospodářské projekty rozvíjet a které změnit.

„Doufáme, že se nám podaří rozvíjet vedlejší (hospodářskou činnost) i přes nepřízeň podmínek tak, abychom i v následujících letech mohli investovat do péče o kulturní dědictví naší země, udržet sociální i vzdělávací aktivity v současném rozsahu a dávat práci lidem v regionech jako doposud,“ shrnuje bilanci Stanislav Příbyl, generální sekretář ČBK.

„Naším klíčovým zájmem je provozovat církevní služby a péče o kulturní krajinu k těmto službám neodmyslitelně patří. Věříme, že i nové kostely, které se aktuálně staví v Praze, Brně i na Olomoucku budou nejen architektonickými skvosty naší země ale i společenskými a duchovními centry místního života,“ dodává otec biskup Josef Nuzík.

Pro víc informací kontaktujte:

Tiskové středisko ČBK, Monika Klimentová
tel. 731 625 984, www.cirkev.cz